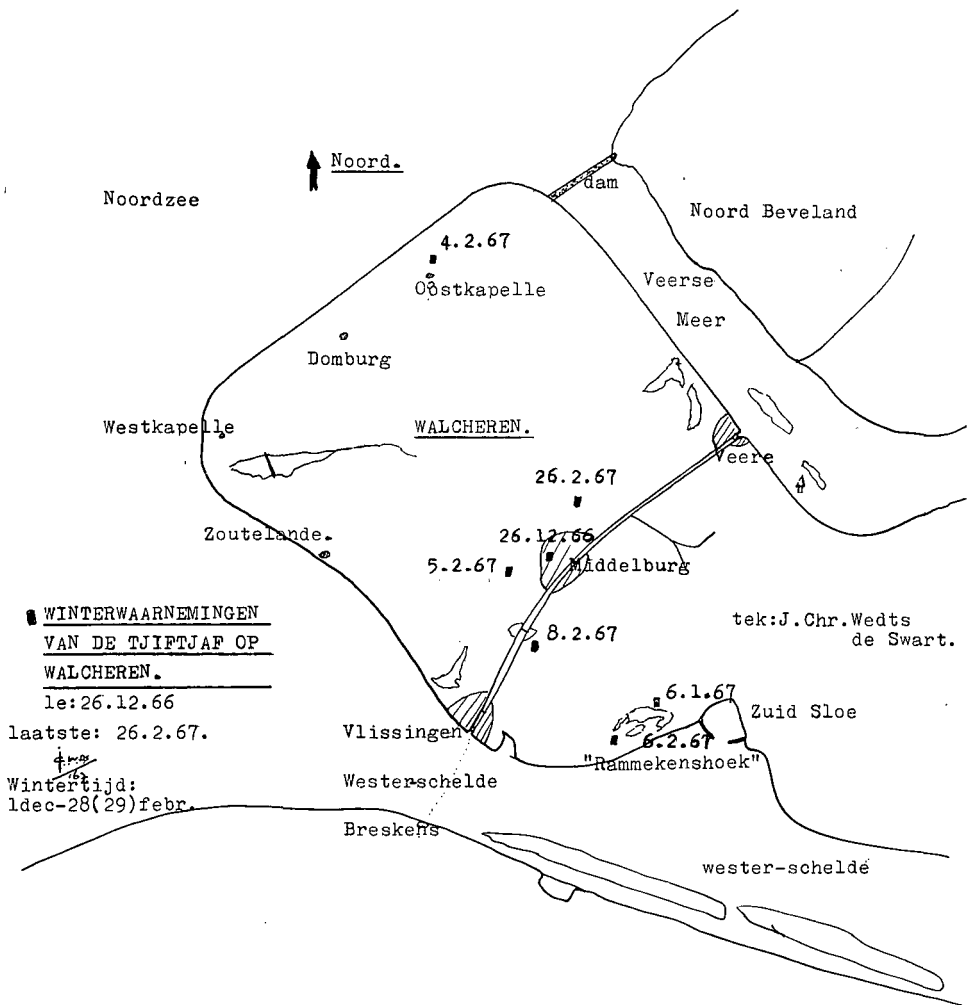

J. Chr. Wedts de Swart

Winterwaarnemingen van de tijftjaf op Walcheren

Sedert het schrijven van m'n artikeltje 'winterwaarneming van de tijftjaf te Middelburg' gepubliceerd in 'Natura' no. 4 - 1967, heb ik nog diverse andere waarnemingen van deze 'zomergast in de winter' mogen ontvangen.

In chronologische volgorde ziet het staatje waarop de tijftjaf werd gesignaleerd er thans als volgt uit:

26 december 1966: 1 ex. te Middelburg (midden Walcheren) aan de z.w. kant van de stad. Waarnemers: het echtpaar K. van der Vliet en J. Chr. Wedts de Swart.

6 januari 1967: 1 ex. in Staatsnatuurreserveaat 'Rammekenshoek' gemeente Vlissingen (z.o. Walcheren). De vogel is gevangen en van een ring voorzien door de bewaker de heer J. Janse en daarna vrijgelaten*.

31 januari: de enige Zeeuwse waarnemingen van de tijftjaf mij bekend buiten Walcheren n.l. 1 ex. te Schuddebeurs op Schouwen en Duiveland (Sterna no. 2 - 1967).

4 februari: 1 ex. in het z.g. 'Oranjebos' te Oostkapelle. Binnenduinrand van n.o. Walcheren. Gezien door de heren P. Geene en W. Mullié.

5 februari: 1 ex. op het buiten 'Ter Hooge' te Middelburg, westzijde buiten de stad. Waargenomen door de heer B. Maljaars.

6 februari: wederom 1 ex. in het reservaat 'Rammekenshoek' in de gemeente Vlissingen, opnieuw gezien door de bewaker de heer J. Janse.

8 februari: 1 ex. te Oost en West Souburg gesignaleerd in een tuin door de heer A. Joosse (Zuid Walcheren). De vogel vertoefde in de bebouwde kom.

26 februari: 1 ex. te Middelburg, nu echter aan de noordkant van de stad ongeveer 1 km van de buitenwijken. De eerste winterwaarneming van de tjiftjaf in bovenstaande reeks opende ik precies 2 maanden geleden. Door een toeval kan ik de reeks ook sluiten. De tjiftjaf die ik nu waarnam was echter in de polder en minstens 3 km verwijderd van de waarnemingsplaats waarop die van 26 december 1966 plaats vond. De soort struiken en bomen zijn echter ongeveer hetzelfde zowel wat ouderdom betreft (aangeplant na de inundatie van 1944-1945) als wat hoogte betreft. Dat geldt ook voor de overige Walcherse waarnemingen, behalve de waarneming van 4 februari j.l. te Oostkapelle.

Voor de overzichtelijkheid heb ik op bijgaand kaartje alle Walcherse waarnemingen ingetekend, hetgeen m.i. duidelijk de verspreiding laat zien van de waarnemingsplekken. De afstand tussen noord en zuid Walcheren is hemelsbreed gemeten ongeveer 17 kilometer. De mogelijkheid is m.i. dan ook wel aanwezig dat we hier te maken hebben met meer dan één vogel. Het moet zelfs volgens mijn mening niet uitgesloten worden geacht, gezien het groot aantal waarnemingen van zo'n klein onopvallend diertje, dat de tjiftjaf in Zeeland, en dan met name op Walcheren, heeft overwinterd. Het weer in deze winter '66-'67 was dan ook buitengewoon zacht, mede veroorzaakt door de hoge temperatuur van het zeewater, en de herhaaldelijke aanvoer van zachte lucht uit z.w. en zuid-Europa. Afgezien van twee korte koude perioden met overwegend lichte vorst en wat sneeuw, die slechts kort bleef liggen, t.w. begin november 1966 en in de periode van 6-10 januari 1967, is de gemiddelde temperatuur constant boven het vriespunt gebleven. Met maxima's die meer aan maart en april deden denken dan aan de winter.

Interessant is ook dat te Domburg (n.w. Walcheren) in een tuin door Drs. P. J. v. d. Feen en Mevrouw Dr. Th. v. d. Feen-v. Benthem-Jutting vanaf februari dagelijks een zwartkop is gezien. Om precies te zijn: van februari t/m maart, daarna niet meer.

Opgemerkt zij nog dat in alle drie de wintermaanden opvallend veel insecten voor de tijd van het jaar op Walcheren voorkwamen.

Hoewel waarnemingen van de tjiftjaf in begin maart niet meer als winterwaarnemingen worden aangemerkt (de meteorologische winter loopt immers op de laatste dag van februari af) zijn ze wel interessant zoals b.v. de waarneming van 9 maart te Middelburg en 10 maart in 'Rammekenshoek', gemeente Vlissingen, resp. gezien door ondergetekende en de heer J. Janse uit Ritthem *. Daarna geregeld gezien en of gehoord.

Mochten er lezers zijn die aanvullende gegevens willen verstrekken betreffende bijzonderheden op flora en fauna gebied in deze bijzondere 'winter' '66-'67, dan zijn ze vanzelfsprekend van harte welkom!

Adres: J. Chr. Wedts de Swart, Noordbolwerk 3, Middelburg. Telefoon 01180-4112.

Ter oriëntering: volgens de 'Avifauna van Nederland' (1962) zijn er twee overwinteringsgevallen bekend t.w. in 1944 in Maastricht (Ardea 33 : 265) en 1960 Maastricht (Nat. Hist. Maandblad Limburg 49 : 31).

JCWDS

* waarnemingen Staatsnatuurreservaat 'Rammekenshoek', verkregen met toestemming van Prof. Dr. Mörzer Bruyns, directeur van het R.I.V.O.N.